

Beneš, Antonín

Současný stav prospekce nových neolitických a eneolitických lokalit v jižních a jihozápadních Čechách

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1975-1976, vol. 24-25, iss. E20-21, pp. [15]-23

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108838>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ANTONÍN BENEŠ, ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČSAV V PRAZE,
EXPOZITURA PLZEŇ

SOUČASNÝ STAV PROSPEKCE NOVÝCH NEOLITICKÝCH A ENEOLITICKÝCH LOKALIT V JIŽNÍCH A JIHOZÁPADNÍCH ČECHÁCH

Nálezy z r. 1969, kdy se v *Žimuticích* (okr. Č. Budějovice) podařilo zjistit sídliště kultury s lineární keramikou, zvrátily představu o absenci neolitu v jižních Čechách.¹ Zjišťovacího a záchranného výzkumu na této lokalitě se ujal dr. I. Pavlů, který na základě prací v letech 1970–1971 mohl stanovit rozsah tamního osídlení na 8–10 ha; v 1. sezóně zachytil 14 neolitických objektů – mj. téměř úplný půdorys chaty v délce 14 m a silo, v 2. kampani zjistil v síti melioračních rýh dalších 231 objektů (55 jamek, 129 jam a 47 soujámí), patrně vesměs neolitických. Rozborem zařadil dosavadní materiál ze *Žimutic* do nejméně dvou stavebních fází z průběhu mladšího stupně (III.) LnK, z nichž starší je z etapy LnK IIIa.² Na základě těchto výsledků se ze členů expedice AÚ v Bylanech a expositury v Plzni ustavila pracovní skupina, která začala otázky jihočeského neolitu soustavněji sledovat. Činnost skupiny vychází z revise musejních fondů a pokračuje, pokud to dovolují jiné úkoly, průzkumem lokalit, kde byla zjištěna alespoň menší koncentrace ojedinelých nálezů (především BKN), aby tak byla získána širší nálezová základna.

a) Lišovský práh v okolí *Žimutic*

R. 1970 jsme fixovali místo ojedinelého nálezu kamenné motyky na *Modré Hůrce* (kat. obec Štipoklasy, okr. České Budějovice) a pět bodů výskytu BKN nebo ŠI v sousedním katastru *Dolního Bukovska* (okr. týž),

¹ A. Beneš, *Žimutice*, první neolitické sídliště v jižních Čechách, AR XXII, 1970, 658–677.

² I. Pavlů, Problém neolitického osídlení jižních Čech. (Předběžná zpráva o výzkumu v *Žimuticích*, 1970), AR XXIV, 1972, 260–268; *týž*, Závěrečná zpráva o záchranném výzkumu ... v *Žimuticích* v letech 1970–1971, č. j. 2684/71 AÚ Praha.

na něž podle starších sběrů Fr. Švingera upozornil A. Beneš.³ Průzkum prokázal, že existence neolitických sídlišť ve zjištěných polohách je možná, pozitivních výsledků bude však možno dosáhnout jen periodicky opakovanými sběry.⁴ V letech 1972–1974 jsme u *Dolního Bukovska* několikrát kontrolovali skrývkou v nové cihelně západně od okresní silnice k Pelejovicím (humusovité vložky ve svrchní části sprašového pokryvu – bez nálezu). Na jaře roku 1974 jsme navštívili stanici (?) u *Pelejovic* (osada obce Dolní Bukovsko, lok. u polní cesty od pelejovického křížku směrem k Malšínům), kde 15. 6. 1924 našel Fr. Švinger basální část čepelovitého (?) úštěpu ze světle hnědávého pazourku se zbytkem neotřelé kůry, terminálně vrubovité přiretušovanou (d. 24,5 mm – podle popisu a určení Sl. Vencla mesolit ??; mus. C. Budějovice, přír. č. 1955/58) a dále lokalitu u *Bošilce* (okr. týž), kde byla v cípu pískovny kat. č. 1347 pod kostelem sv. Martina na jižním svahu nad Bošileckým rybníkem nalezena čepelka ze žlutohnědého pazourku (d. 67 mm) a „roubík“ z šedozelené horniny (d. 74 mm; mus. Veselí n. L., přír. č. 4–5/56; zpráva F. Huleše v archivu AÚ CSAV v Praze č. j. 757/57). Přes negativní výsledky zatímní prospekce zůstávají tato místa potencionálními lokalitami.

b) Říční nálezy u Veselí nad Lužnicí

Ke dvěma až třem kamenným sekeromlatům, nalezeným při regulačních pracích ve *Veselí*,⁵ přibyl další rovněž provrtaný sekeromlat ze sousední obce *Vlkov*, okr. Tábor. Byl vytěžen ve vodní pískovně Vlkov I a pochází ze starých sedimentů toku, který na parcelách kat. č. 709/8, 1234/4 a 5 před úpravou řečiště výrazně meandroval (d. 194 mm, uloží exp. AÚ Plzeň, přír. č. P 51/72).⁶ Mnozíci se nálezy v Lužnici připomínají poněkud situaci téhož typu nástrojů z mladšího neolitu v Labi, pro něž M. Zápotocký⁷ uvádí, že nelze rozhodnout, nakolik jde o náhodné ztráty nebo o předměty záměrně obětované. V každém případě jsou doklady frekvence osídlení (v jižních Čechách na spojnici mezi Moravou, resp. dolnorakouským Podunajím a oblastí středočeskou?).⁸

c) Revize nálezů v Třeboňské pánvi

Východně od Třeboně, blízko mostu přes Starou řeku (Lužnici) byla roku 1886 při rozšiřování schwarzenberské lesní školky u *Holiček* (obec Stará Hlína, okr. Jindřichův Hradec) objevena sekerka ze serpentinu v kulturním souvrství. Bezprostřední výzkum na místě provedl J. N. Woldřich (1887), s výjimkou BKN se nálezy ve sbírkách zámku Ohrada u Hluboké

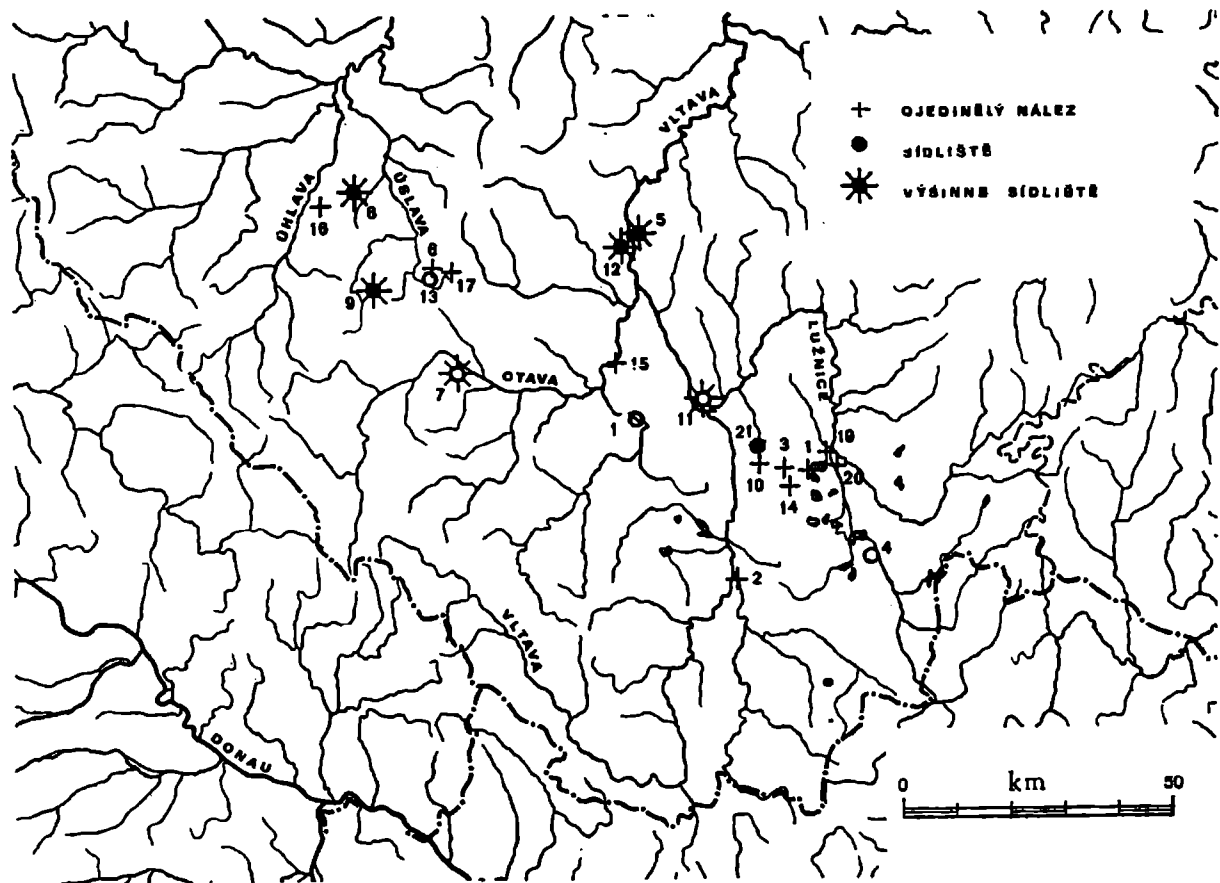
³ A. Beneš, op. cit., 668, obr. 4 : 1–5.

⁴ BZO 1970, 25–27 (č. 35 a–e), 84 (č. 138).

⁵ A. Beneš, op. cit., 668.

⁶ BZO 1972, 194 (č. 282 c), obr. III : 1.

⁷ M. Zápotocký, K významu Labe jako spojovací a dopravní cesty, PA LX, 1969, 327–328.

Obr. 1. Nové neolitické a eneolitické lokality v jižních a jihozápadních Čechách. 1 – Bošilec. 2 – České Budějovice. 3 – Dolní Bukovsko. 4 – Holičky. 5 – Chrást. 6 – Kotouň. 7 – Kozlov. 8 – Libákovice-Únětice. 9 – Lovčice. 10 – Modrá Hůrka. 11 – Neznašov. 12 – Orlík nad Vltavou. 13 – Oselce. 14 – Pelejovice. 15 – Písek. 16 – Radkovice I. 17 – Řesanice. 18 – Skály. 19 – Veselí nad Lužnicí. 20 – Vlkov. 21 – Žimutice. (Prázdné značky označují nejisté lokality.)

n. Vltavou bohužel nedochovaly.⁹ A. Beneš¹⁰ naznačil možnost souvislosti této lokality s oblastí rozšíření dolnorakouského pozdně lengyelského typu Wolfsbach, který z území Waldviertel zasahoval až k pramenům Lužnice. Rešerši starých porostních map jsme prostor školky z let 80. situovali ve Státním archivu v Třeboni asi 1 km severovýchodně od myslivny sv. Petr a Pavel (polesí Zámecký), poblíž kóty 437,0 na rozhraní dnešního lesního oddělení 32 a 22. Při průzkumu v červenci 1972 jsme však na místě zjistili pouze slabou sterilní vrstvu šedočerného podzolu (10–15 cm) na světležlutém podloží. V širším okolí této polohy blíže k řece jsme na rozhraní les. oddělení 23a a 23b 1 položili zkoumou sondu, v níž byl konstatován tento profil: 0–12 cm černý humus, 12–25 cm černohnědá humusovitá hlína, 25–42 cm černá jílovitá hlína, 42–64 cm hnědá až šedočerná promíšená písčitá hlína, 64 cm a níže hnědožlutý písek. Vrstvy byly zcela sterilní; profil byl zřejmě vytvořen náplavovou činností Lužnice a skladbou připomíná profil popsany J. N. Woldřichem. Jižně od Holiček je nad levým břehem nápadně vyvýšené místo, omezené starým říčním ramenem, jež by mělo být ještě podrobněji prosondováno. Problém znovuobjevení lokality u Holiček zůstává otevřený.¹¹

d) Lineární sídliště na dolní Blanici ?

Při inventarisaci archeologické sbírky Městského památníku v Protivíně jsme společně s J. Michálkem zjistili v malém keramickém sběru, který roku 1949 odevzdal bagrista A. Zimerman, mezi nálezy knovízskými a středověkými okrajový zlomek, jenž by podle souhlasného názoru dr. I. Pavlu a dr. M. Zápotocké mohl patřit LnK. Lokalita – řeka Blanice pod Klokočinským hájkem v katastru obce *Skály* (okr. Písek) – a přilehlá kóta 390,2 m však při průzkumu roku 1970 přinesly jen materiál raně středověký.¹² Lokalita u Skal nemá zatím zázemí ani v ojedinělých nálezech BKN.

e) Nová výšinná sídliště chamské kultury na střední Vltavě

Ve svém posledním shrnutí podala E. Pleslová-Štiková výstižný obraz osídlení západních a jižních Čech v mladším eneolitu.¹³ Bezpečně mohla

⁹ Jinak jsou vodní nálezy BKN v jižních Čechách vzácné; viz např. zlomek mlatu z Malše v Č. Budějovicích (A. Beneš, op. cit., 669, obr. 4 : 6) a sekeromlat od pilíře kamenného mostu přes Otavu v Písku (mus. Písek, inv. č. 1048).

¹⁰ J. N. Woldřich, Beiträge zur Urgeschichte Böhmens, 3. Theil, Sep.-druck aus MAGW XVI, 1886, 2, Fig. 3; *týž*, Beiträge..., 4. Theil, Sep.-druck aus MAGW XIX, 1889, 12–13; A. Beneš, op. cit., 669–670, tab. I : 3.

¹¹ A. Beneš, op. cit., 675.

¹² BZO 1972, 45 (č. 58); A. Beneš, Po stopách osídlení Jindřichohradecka v mladší a pozdní době kamenné, Výběr z prací členů Historického klubu při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 11, 1974, 154–157.

¹³ BZO 1970, 139–140 (č. 221), tab. XXXVIII : 1–2.

¹⁴ E. Pleslová-Štiková, Nová eneolitická výšinná sídliště v západních a jižních Čechách, AR XXI, 1969, 69–94, zvl. obr. 4.

vytyčit skupinu plzeňskou při řekách Střele, Mži — Berounce, Radbuze, Úhlavě a zvláště Úslavě. Samostatná oikumena se jí rýsuje na střední Vltavě (Cím, Hrazany, Nalžovické Podhájí), na obou říčních březích v okr. Příbram a k nim připojila nově zjištěnou stanici u Jetetic na Písecku. Tuto jižnější skupinu váže na výšinné osady řivnáčské kultury v pražské oblasti (kulovité amfory, zlomky ans lunat a snad i bubnu, příp. zásobnice a polokulovité misky) a sledává specifické paralely k nálezům vlastní jihomoravské jevišovické kultury i k tamnímu těsně předcházejícímu vývoji. Téměř 50 km dalekou césuru mezi „Malým kolem“ u Nalžovic a Jeteticemi zaplňují podle nejnovějších nálezů další dvě výšinná sídliště v oblasti orlické přehrady a třetí, zatím plně neověřené, u Neznašova posunuje dosah této expanse nejméně na soutok Vltavy a Lužnice:

Orlík nad Vltavou (okr. Písek). Roku 1971 zjistil spolupracovník AÚ J. Fröhlich na plošině „Krkavčí skály“, jež se vypíná asi 500 m jižně od žďákovského mostu nad levým srázem Vltavy a tvoří ostrožnu na konci úzké protáhlé šíje, výšinné sídliště (slámované střepy, pazourkový retušovaný nástroj, chalcedonový odštěpek ad.).¹⁴

Chrást, kat. obec Zahorany (okr. Písek). Roku 1972 zjistil spolupracovník Okresního musea v Blovicích J. Sýkora v rekreačním prostoru Radava na pravém břehu Vltavy sídliště chamské kultury (střepový materiál, tři sílexy a retušovaná trojúhelníková šipka; nálezy uloženy v mus. Blovice, bez inv. č., nepublikováno).¹⁵

Neznašov, kat. obec Všemslyce (okr. Č. Budějovice). Roku 1971 při malém zjišťovacím výzkumu expositury AÚ v Plzni na skále proti Kořensku (pravý břeh Vltavy, asi 3,5 km sz. od Týna nad Vlt. a 1,5 km ssz. od soutoku Vltavy a Lužnice) nad ostrým záhybem řečiště nalezen 1 eneolitický (?) keramický zlomek a čepel z pestře pruhovaného štěpného materiálu.¹⁶

f) Spojení jižních a západních Čech přes rozvodí Otavy a Úslavy

Na jiném místě jsme naznačili možnost spojení Plzeňské a Budějovické pánve jižně od horského pásma Brd (Horažďovicko, Blatensko, Nepomucko, Plánicko).¹⁷ V poslední době se v této oblasti množí osamocené nálezy BKN,¹⁸ zvláště provrtaných sekeromlatů z mladšího neolitu a objevují se i náznaky neolitických sídlišť. Např. v *Oselcích* (okr. Plzeň-jih) byl při terénní revisi ojedinělého nálezů mlatu (NM Praha, inv. č. 87030) nalezen v trati U Širokého, č. parcely 375, asi 1,25 km jv. od kaple v obci, při sběru kromě drobných středověkých keramických zlomků 1 střep, který by mohl být neolitický (exp. AÚ Plzeň, přír. č. P 141/73).¹⁹ Lokalitu dále sledujeme.

¹⁴ J. Fröhlich, *Orlík nad Vltavou. Výšinné eneolitické sídliště, Výběr z prací... 10, 1973, 128; týž, nález. zpráva č. j. 1818/73 v archivu AÚ Praha.*

¹⁵ Lask. sdělení ředitele K. Škrábka z mus. Blovice.

¹⁶ BZO 1971, 97–99 (č. 128).

¹⁷ A. Beneš, *Pravěk Horažďovicka, Vlastivědné zprávy horního Pootaví, 1963, 9, obr. 1, 2: 1–2; E. Pleslová-Štítková, op. cit., 80.*

¹⁸ Např. *Kotouň*, kat. obec Oselce, okr. Plzeň-jih (BZO 1969, 57–58, č. 91, obr. XXVIII: 1).

¹⁹ Hlášení č. j. 772/73 exp. AÚ Plzeň.

Přechod rozvodí Úslavy a Otavy lze považovat za prokázaný pro období mladšího eneolitu. V *Lovčicích* (okr. Klatovy) zjistili pracovníci musea v *Blovicích* roku 1968 v trati „Velký kámen“ výšinné sídliště, jež představuje nejjižnější bod chamského osídlení na Plzeňsku. Buližnicková skála ční nad údolím, jímž v jihoseverním směru protéká potok Tůně, ústící do Žinkovského rybníka v povodí Úslavy; těsně odtud na jih počíná již úvodí Otavy.²⁰ Orientaci této okrajové výspy do Pootaví potvrzuje ve vzdálenosti 22 km k jv. nejnovější nález u *Kozlova*, okr. Strakonice.²¹ V trati „Na Prčíně“ nad pravým břehem Otavy zde roku 1973 zachránil ing. R. Květoň z výšinné polohy kromě velkého souboru nálezů z 13. století několik keramických zlomků z eneolitu (?) a trojúhelníkovou šipku.²² Stopy dalšího chamského výšinného sídliště v okrese Plzeň-jih rovněž již mimo soupis E. Pleslové-Štikové, zachytil K. Škrábek z blovickeho musea u *Libákovice – Únětic* ve vých. části skalního hřbetu „Čertovo břemeno“.²³

Nové světlo, v němž se nyní ocitá otavsko-úslavské rozvodí, dále komplikuje ojedinělý výskyt keramického zlomku kultury se šňůrovou keramikou, zatím jediný v celých jižních a západních Čechách. Byl zachycen při výzkumu AÚ ČSAV a PÚ Karlovy university roku 1961 v *Řesanovicích*, okr. Plzeň-jih. I když se autoři studie o tamním pozdně halštatském a slovanském pohřebišti o šňůrovém nálezu vyjadřují zdrženlivě („In der Sandschicht unter dem Steinmantel fand man nur fünf kleine Scherben. Einen zierte eine dreifache Schnurlinie (Abb. 19: 5), die anderen sind atypisch. Man ist unschlüssig und reichlich verlegen, wie das schnurverzierte Bruchstück einzureihen sei. Bedenkt man die Fundumwelt, aus der es zutage trat, und sein vereinzelttes Auftreten in einem größeren geographischen Raum, wird man es nur mit großem Vorbehalt der Schnurkeramik zuweisen, andererseits gibt es in der Späthallstattzeit, für die die übrigen Funde sprechen, keinerlei Entsprechung zu ihm“),²⁴ vnáší tento prvek do situace na sklonku jihočeského eneolitu nové komponenty.

• • •

Ve stručném přehledu jsme se dotkli nových drobných nálezů z mladší a pozdní doby kamenné v jižních a jihozápadních Čechách i náznaků jejich antropogeografických souvislostí. Předpokládáme, že pracovní postup, založený na revisi starších nálezů a terénní prospekci, přinese pro tuto oblast – zatím opomíjenou ve studiích o osídlení Čech v neolitu a eneolitu – postupně pozitivnější výsledky a že se i zde podaří zjistit alespoň některé články cyklu neolitických a eneolitických kultur, i když sotva v tak bohatých formách jako v úrodnějších oblastech země. Vítaná by byla zvláště

²⁰ BZO 1966, 74 (č. 135); BZO 1969, 73 (č. 114).

²¹ Lokalita byla známa již dříve, avšak bez průkazného materiálu: A. Beneš, Příspěvky k archeologii horního Pootaví, *Naše Šumava* 1, 1969, 18.

²² Nálezy jsou uloženy v expozitūře AÚ v Plzni (bez příř. čísel).

²³ A. Beneš, Výzkumy expozitury Archeologického ústavu ČSAV v Plzni v Západočeském kraji v letech 1963–1972, *Minulost Západočeského kraje* X, 1974, 176 (č. 25).

²⁴ J. Zeman–J. Sláma–M. Buchvaldek, Pozdně halštatské a slovanské hroby z Řesanovic, o. Plzeň-jih, *PA LXII*, 1971, 380, Abb. 19 : 5.

spolupráce s moravskými archeology na soupisu nálezů po obou stranách Českomoravské vrchoviny, již vzhledem k event. možnosti neolitizace jižních Čech z Moravy, o níž se uvažuje v souvislosti s nálezem u Žimutic.²⁵

Po odevzdání příspěvku se objevilo několik dalších drobných nálezů. Význam vltavské osy pro spojení středních a jižních Čech v neolitu nově naznačují keramické zlomky LnK z výšinných poloh: *Zvíkov* (kat. obec Zvíkovské Podhradí, okr. Písek — P. Břicháček, in: *Výběr*... 12, 1975, 61–62 s obr.) a *Kozárovice* (okr. Příbram — hradiště Hradeň, registrace dr. I. Pavlů). Osídlení pozdně vypíchané keramiky nebo lengyelského okruhu na Lužnici potvrzují kromě dalších BKN i přímé nálezy keramiky ze zde již uvedeného *Vlkova*, okr. Tábor (BZO 1975, s obr., odevzd. red.; přírůstky z roku 1976 uloženy pod č. P 50/76 v expozituře AÚ v Plzni). Není vyloučeno, že na polykulturním výšinném sídlišti v trati „Skalka“ u *Milenovic* (kat. obec Protivín, okr. Písek), situovaném nad severním okrajem Budějovické pánve, bude možno zachytit osídlení kultury nálevkovitých pohárů (zatím méně výrazné keramické zlomky ze sběrů v muzeu Písek, i. č. P 1182), jež rozpoznal při revisi tamních knovízských nálezů dr. J. Bouzek. Na jihočeské straně rozvodí Otavy a Úslavy získal při pokračujícím záchranném výzkumu na malé ostrožně u *Kozlova* (okr. Strakonice — cf. výše sub f) ing. R. Květoň typické slámované střepy kultury chamské (lask. ústní sdělení). Na přivrácené straně západočeské chamské oikumeny byla péčí K. Skrábka, ředitele blovického muzea, registrována další výšinná sídliště na Nepomucku: *Prádlo* (okr. Plzeň-jih, vrch „Na skalici“ v trati „U poustevny“ — zpráva č. j. 482/76 exp. AÚ Plzeň) a *Radkovice II* (kat. obec. Měčín, okr. Klatovy, trať „Osobovská skála“ — č. j. 481/76 exp. AÚ Plzeň). Menší koncentrace BKN západně odtud se dále projevuje v pravoběžném poříčí Úslavy na Přešticku, zvl. na katastru osady *Radkovice I* (obec Příchovice, okr. Plzeň-jih — cf. BZO 1971, 167 ad., tab. 22).

СОСТОЯНИЕ ПОИСКОВ НОВЫХ НЕОЛИТИЧЕСКИХ И ЭНЕОЛИТИЧЕСКИХ ПОСЕЛЕНИЙ В ЮЖНОЙ И ЮГО-ЗАПАДНОЙ ЧЕХИИ В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ

Раньше преобладало мнение, что южная Чехия не была во время неолита заселена. Только в 1969 году было открыто поселение с линейно-ленточной керамикой вблизи Жимутиц (район Ческе Будейовице). Это селение относится к более позднему периоду культуры с линейно-ленточной керамикой. После его открытия образовалась рабочая группа, состоящая из членов экспедиции в Быланах и филиала в г. Пльзень. Она систематично следит за неолитическим и энеолитическим поселением в южной Чехии.

²⁵ A. Beneš, AR XXII, 1970, 674; I. Pavlů, AR XXIV, 1972, 268.

Автор дает обзор существующих до сих пор результатов исследований местности и ревизии раньше открытых находок, сделанных упомянутой группой:

Лишовский порог недалеко Жимутиц. В этой области были найдены предметы, относящиеся к неолитической колотой и шлифованной индустрии (Модра Гурка, Долня Буковско, Пелейовице, Бошилец).

Находки в реке недалеко от Весели над Лужницей представляют три каменных топоромолота, к которым можно причислить еще один топоромолот из Влкова.

При контроле находок в Тржебоньской котловине узналось о существовании неолитической шлифованной индустрии вблизи Голычек; эта индустрия, вероятно, связана с распространением поздней стадии левдельского типа Вольфбах из Австрии на север к источникам реки Лужнице.

Селище с линейно-лепточной керамикой в нижнем течении реки Бланице подтверждает находка керамического фрагмента в Скалах (район Писек).

Новые поселения хамской культуры, находящиеся на возвышении в среднем течении реки Влтавы, в частности Орлик над Влтавой, Храст и Незнашов, расширяют область хамской культуры до самого слияния рек Влтавы и Лужнице.

Соединение южной и западной Чехии посредством водораздела рек Отавы и Уславы подтверждает находка неолитической шлифованной индустрии (топоромолот) в Осельцах, далее существование поселения на возвышении, относящегося к хамской культуре, в Ловчицах и Либаковицах—Уветицах и затем энеолитического селища на возвышении вблизи Козлова; до сих пор совсем одиноким во всей южной и западной Чехии является фрагмент шнуровой керамики, найденный в Ржесаницах (район Пльзень).

Перевел Алеш Бранднер

DER GLEICHZEITIGE PROSPEKTIONSSTAND DER NEUEN NEOLITHISCHEN UND ÄNEOLITHISCHEN FUNDORTE IN SÜD- UND SÜDWEST-BÜHMEN

Früher überwog die Ansicht, daß Südböhmen in dem Neolithikum nicht besiedelt war. Erst im Jahre 1969 konnte man bei Žimutice (Bez. Česká Budějovice) eine linienbandkeramische Ansiedlung überzeugend feststellen, welche ein Gebiet von cca 8–10 Ha einnahm. Hier wurde ein beinahe kompletter Grundriß einer Hütte in der Länge von 14 M entdeckt und dazu wurden noch 245 einzelne Objekte ans Licht gebracht. Durch die bisherigen Funde werden Žimutice in die jüngere (III.) Stufe LnK datiert. Dieser Bericht faßt weitere Versuche um Erweiterung des Fundkatasters aus der jüngeren Steinzeit in Südböhmen zusammen.

a) Unweit von Žimutice wurden in dem Raum der sog. Lišover Schwelle, die den Budweiser und den Wittingauer Becken trennt, durch Feldforschung die Lokalitäten mit Einzelfunden von geschliffenen Steingeräten oder der Spaltindustrie revidiert (Modrá Hůrka, Gem. Štěpoklasy; Dolní Bukovsko; Pelejobice, Gem. Dolní Bukovsko; Bošilec — sämtlich im Bezirk Česká Budějovice). Positive Ergebnisse werden jedoch wahrscheinlich erst wiederholte Lesen bringen.

b) Die wachsenden Funde der durchbohrten Hammerärkte im Flußbett der Lužnice in Veselí nad Lužnicí und in Vlkov (Bez. Tábor) weisen auf die Bedeutung dieses auf der Verbindungslinie Südmährens und Nieder-Österreichs mit dem mittelböhmischem Gebiet liegenden Wasserweges für die ganze Osthälfte Südböhmens in dem jüngeren Neolithikum hin.

c) In der Umgebung von Holičky, Gem. Stará Hlína, Bez. Jindřichův Hradec, wurde im Jahre 1972 eine kleine Revisionsgrabung durchgeführt, und zwar dort, wo die Funde aus den Jahren 1886–1887 die Existenz einer spätneolithischen Kulturschicht andeuten. Trotz den bisher negativen Ergebnissen bleibt hier die Möglichkeit offen, das Eindringen des Spätengyel-Typus Wolfsbach vom niederösterreichischen Waldviertel in den Wittingauer Becken aufzufangen.

d) Der ältere keramische Einzelfund auf dem Unterlauf des Flusses Blanice schließt die Existenz einer Ansiedlung LnK bei Skály (Bez. Písek) im Raume des sog. Südböhmischen Tors, des Schlüsselterritoriums der westlichen Hälfte dieser Landschaft, nicht aus.

e) Aus dem jüngeren Äneolithikum waren in dem mittleren Moldaugebiet bisher fünf Höhensiedlungen der Chammer Kultur bekannt, welchen nun weitere übereinstimmende Fundorte Orlík nad Vltavou und Chrást, Gem. Zahofany (beide Bez. Písek), eventuell auch Neznašov, Gem. Všemyslice, Bez. České Budějovice, angegliedert wurden. Alle liegen auf Felsklippen oder Felsvorsprüngen über den beiden Moldaufern.

f) Die Verbindung Südwestböhmens (Pilsner Becken) und Südböhmens (Budweiser Becken) wird durch neue Funde aus dem jüngeren Äneolithikum südlich von der Gebirgskette Brdy über die Wasserscheide der Flüsse Úslava und Otava bewiesen (Höhensiedlung der Chammer Kultur wurden bei Lovčice, Bez. Klatovy, und wahrscheinlich auch bei Kozlov, Bez. Strakonice, festgestellt). In diesem Raum ist auch ein vereinzelt Schnurkeramik-Fragment vorgekommen (Řesanice, Bez. Plzeň-Süd), überhaupt der erste Fund aus diesem Zeitabschnitt auf dem ganzen verfolgten Gebiet.

Die erst jetzt eröffneten Forschungen auf dem Gebiete des südböhmischen Neolithikum wird von einer aus den Mitgliedern der Expedition in Bylany und der Expositur des Archäologischen Instituts in Plzeň zusammengestellten Arbeitsgruppe durchgeführt.

Übersetzt von G. Vaeterová

